

GORENJSKI GLAS

GLASILO
SOCIALISTI-
ČNE ZVEZE
DELOVNEGA
LJUDSTVA ZA
GORENJSKO

Odprte strani

FRANCI ZAGORIČNIK

Prispevek k opredelitvi slovenske kulturne krize — 2

MARJAN GABRIJELČIČ

Slovenska kultura danes in jutri

ANDREJ PAVLOVEC

Kultura je kot pes na cesti

EDO TORKAR

Poklic: samostojni kulturni delavec

IZJAVA DRUŠTVA SLOVENSКИH PISATELJEV

Ob spreminjanju ustave

JANEZ SVOLJŠAK

Odprto pismo Mariji Staretovi

V najboljšem primeru 800, v najslabšem več kot 2000 delavcev brez dela

NA KLJUČNO VPRAŠANJE ŠE NI ODGOVORA

str. 3

Bohinjska Bistrica, 9. julij — Danes ob 11. uri dopoldne je na železniško postajo v Bohinjski Bistrici prvič pripeljal muzejski vlak iz Bač pri Baškem jezeru na Avstrijskem Koroškem. Vlak, ki ga poganja že skoraj pozabljena parna lokomotiva—hlapon, povezuje Baško, Blejsko in Bohinjsko jezero in je namenjen predvsem turistom. Tako je danes, kljub slabemu vremenu, Avstrijske turisti na železniški postaji pričakalo nekaj deklet v narodnih nošah in odprta mehova dveh harmonikarjev. Muzejski vlak bo na tej relaciji odslej vozil vsak četrtek in je domiselna popestritev turistične ponudbe vseh treh jezer, ki jih povezuje.

Mare Ogris
Foto: G. Šinik

Posebni odpadki

Posebni odpadki, čiščenje dimnih plinov iz toplotnih elektrarn in čiščenje reke Save so tri ekološke naloge, ki se jih lahko lotimo takoj, kar seveda pomeni, da naj papirnate razprave zamenjajo ukrepi.

Mnogi strokovnjaki, ki se ukvarjajo z varstvom okolja, sodijo, da so najnevarnejši prav posebni odpadki, ki so kot tempirane ekološke bombe. Vsebujejo strupene snovi, ki so nujno zlo sodobne proizvodnje in ne moremo se jim torej izogniti. Ne preostane nam drugega kot da pravilno ravnamo z njimi. Temu pa seveda zdaj ni tako, ostajajo na začasnih deponijah, na tovarniških dvoriščih,

mnogi izginjajo kdo ve kam. Pravzaprav niti ne vemo, koliko posebnih odpadkov in nevarnih snovi imamo v Sloveniji, na voljo je le nekaj približnih podatkov. Vsako leto se nabere okrog 16 tisoč ton gošč iz čistilnih naprav, 4.100 ton odpadne plastike in gume, 2.600 ton muljev z različnimi topili in gošč iz lakičnic. Ocenjujejo, da v Sloveniji vsako leto nastane še 4 do 5 tisoč ton posebno nevarnih odpadkov.

Problem je torej na dlani in kot vse kaže, se bo po desetletnem iskanju rešitev vendarle premaknilo. Pripravljen je koncept sistemskih rešitev za ravnanje s

posebnimi odpadki v Sloveniji, ki predvideva zaprti krog znotraj tovarnih in odprtega, ki naj bi zajel pokrajinske zbiralnice posebnih odpadkov in skupne objekte, kjer bi jih predelovali oziroma odlagali.

Posebni odpadki torej niso le denarno, temveč tudi organizacijsko zahtevna naloga. Za razliko od čiščenja dimnih plinov, termoelektrarn in čiščenja Save, kjer so problemi razrešljivi z namestitvijo čistilnih naprav, torej z enkratnimi posegi, pa posebni odpadki terjajo nenehno skrb in nadzor, saj nastajajo vedno znova, na vseh koncih in krajih.

M. Volčjak

V Radovljški občinski skupščini

V krajevnih skupnostih so proti

Radovljica, 9. julija — Na včerajšnji seji zborov občinske skupščine Radovljica niso sprejeli dopolnitve, oziroma spremembe družbenega plana občine. Čeprav je priprava za načrtovane spremembe trajala že dlje časa, se je zataknilo pri problemih v zvezi z urbanizmom. Tokrat gre menda za zasebne probleme, ki sta jih zastopali krajevna skupnost Brezje in Radovljica. Kljub temu je načrt ostal nespremenjen, zato se zbor krajevnih skupnosti ni strinjal s predlaganimi spremembami družbenega plana občine. Čeprav so bili delegati zborov združenega dela in družbenopolitičnega zbora za predlagane dopolnitve, bodo o spremembah ponovno razpravljali v septembru. Vprašanje pa je, ali bodo delegati iz krajevnih skupnosti do takrat spremenili svoje mnenje, saj gre za nezaupanje o ceni kmetijsko-zemljiške skupnosti, ki je sporne lokacije ocenila drugače kot krajanje.

Tudi zato, ker je radovljiska občina znana po težavah in problemih pri prostorskem načrtovanju, je malo upanja, da bo septembrska seja zborov, kjer bo govora tudi o radovljški obvoznici, kaj spremenila.

V. Stanovnik

Sodišče zavrnilo pritožbe inšpektorjev, kranjska skupščina pa politično odgovornost

Klavrn konec kranjske davčne afere

Kranj, 8. julija — Tresla se je torej gora, rodila se je miš. Kranjska davčna afera, tako razvpita in publicirana, je te dni doživela klavrn konec. Ostaja le grenak priokus, koliko časa in moči je bilo zanjo (zaman?) potrošene.

Takorekoč brez razprave so na sredini seji delegati kranjske občinske skupščine sprejeli sklep, da ravnanje izvršnega sveta in odgovornih funkcionarjev v izvršnem svetu v zvezi z razmerami v kranjski upravi za družbene prihodke kljub ugotovljenim pomanjkljivostim nima takšne teže, da bi skupščina morala poseči po kaznih, ki so posledica politične odgovornosti.

Takšen predlog je dala komisija za družbeni nadzor pri občinski skupščini, ki je sicer o svojem delu poročala že na predhodni seji, 24. junija. Vendar se

je tedaj zataknilo, v vroči razpravi je padel celo predlog občinske konference SZDL, naj bi za ugotavljanje politične odgovornosti osnovali novo komisijo, predsednik komisije za družbeni nadzor Jakob Piskernik pa je kot nesmiselno zavrnil ponovno ugotavljanje, saj je sodil, da je komisija svoje delo opravila.

Vozel so, kot kaže, razvozljali tako, da je za sredino sejo predlog komisije za družbeni nadzor podpisal podpredsednik Ferdo Rauter.

Čeprav je komisija za družbeni nadzor v svojem poročilu poudarila, da se ni posebej spuščala v obravnavo postopka razrešitve inšpektorjev, ker je bil v zvezi s tem sprožen upravni spor na Vr-

hovnem sodišču, za kar ni pristojna, je sočasnost s sodno odločitvijo vendarle zelo zanimiva. Vrhovno sodišče je namreč pred dnevi zavrglo tožbe inšpektorjev, ker je bil zamujen rok za njihovo vložitev. Inšpektorji namreč niso upoštevali pravnega pouka v odločbi direktorja Uprave za družbene prihodke z dne 27. novembra 1986 in se niso pritožili na Vrhovno sodišče SRS, temveč na Sodišče združenega dela, ki je, kakor vemo, kasneje tožbe odstopilo Vrhovnemu sodišču. S tem so inšpektorji zamudili rok.

Ostaja torej grenak okus, koliko časa in moči je bilo v Kranju potrošeno v davčni aferi, zaradi pravnih nejasnosti pa ostaja

kost za glodanje, za pravnike seveda. Upajmo, da drugih ne bo poleg.

M. Volčjak

Z julijem višje stanarine

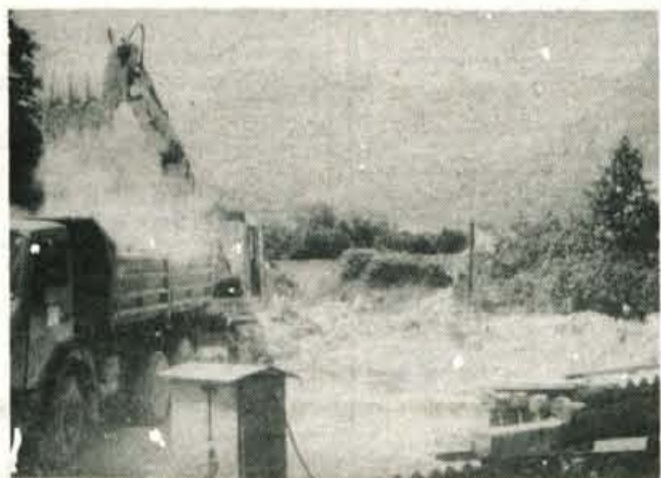
Škofja Loka, 9. julija — Od tega meseca naprej so stanarine v loški občini višje za 59 odstotkov. Prvo letošnje povišanje je bilo že februarja, ko so stanarine poskočile za 57 odstotkov.

Kranjski maratonce zmagujejo

Zmagoslavje tudi v Milanu

Kranj, 8. julija — Pred kranjskimi supermaratonce padajo ovire. Zadnja je bila v soboto v Milanu, kjer so Pavel Močnik, Dušan Hribernik in Dušan Mravlje dosegli novo zmagoslavje. V peklenski vročini, 38 stopinj je bilo ob petih popoldne na startu, je Hribernik na 100 kilometrskem teku zmagal, Pavel Močnik je bil drugi, Dušan Mravlje pa je zmagal v klasičnem maratonu na 42 kilometrov, ki je bil del tega teka. Tretjevrščen je na 100 km za Hribernikom in Močnikom zaostal za trideset ure. Kranjski tekači so med tekom potrošili nad 100 litrov vode in osvežili. Na srečo so imeli zadosti ledu za osvežitev in pitje. Mnogi so omagali, ker se na vročino niso tako dobro pripravili.

J. K.

Stara Fužina — Varstveniki okolja in taki, ki jim je do nepozidane in sploh nedotaknjene obale bohinjskega jezera, lahko uživajo ob temle novem pogledu na jezero. Odprl se je prejšnji teden, ko so podrl star zapuščen hotel Triglav. Vendar pa bo na tem mestu zrastel nov, sodobnejši. — Foto: L. M.

Ciril Rogelj, Špinov iz Apna pod Krvavcem se je košnje lotil kar ročno, saj bi s kosilnico po takem terenu bolj težko kosil. Tudi to je eden izmed razlogov, da so v hribovitih predelih tudi malo v zamudi, saj so na ravnini s košnjo v glavnem že zaključili in se bolj posvetili okopavanju in škropljenju poljščin. (več na zadnji strani)

ljubljanska banka

Temeljna banka Gorenjske

VAŠ BUTIK
TURISTIČNIH
USLUG

KOMPAS
LETALIŠČE
BRNIK

TEL.: 22-347

FRANCI ZAGORIČNIK
Prispevek k opredelitvi slovenske
kulture krize — 2

MARJAN GABRIJELČIČ
Slovenska kultura danes in jutri

ANDREJ PAVLOVEC
Kultura je kot pes na cesti

EDO TORKAR
Poklic: samostojni kulturni
delavec

IZJAVA DRUŠTVA SLOVENSKEH PISATELJEV
Ob spreminjanju ustave

JANEZ SVOLJŠAK
Odprto pismo Mariji Staretovi

Odprte strani

ŠT. 9

FOTO: GORAZD ŠINIK

Urednikova beseda

Devete letošnje odprte strani, zadnje pred poletnimi počitnicami, smo odprli kulturi. Povprašali smo slovenske kulturnike, kaj menijo o sedanem položaju v slovenski kulturi, zlasti o »željah« (in konkretnih ukrepih, ki iz teh želja izhajajo), da bi na račun kulturnega dinarja reševali jugoslovansko krizo. Odziv je bil nekoliko slabši kot smo pričakovali. Kljub temu pa menimo, da boste v Odprtih straneh našli zanimivo branje, čeprav v vročem poletju teže razmišljamo o krizi in težavah.

Z Odprtimi stranmi se do jeseni poslavljamo. S tem pa ne mislimo, da v poletnih mesecih ne bi sprejemali vaših prispevkov in razmišljanj. Veseli bomo zapisa ali razmišljanja.

LEOPOLDINA BOGATAJ

VLADIMIR KAVČIČ

Kulture je preveč!

V splošnem nazadovanju smo dosegli tisto stopnjo, ko ne moremo več govoriti le o kriznih vprašanjih na tem ali onem področju, znašli smo se v začaranem krogu in ne vemo več natančno, kje bi se stvari lotili, kaj je vzrok, kaj posledica.

V našem splošnem nazadovanju smo dosegli tisto stopnjo, ko ne moremo več govoriti le o kriznih vprašanjih na tem ali onem področju, znašli smo se v začaranem krogu in ne vemo več natančno, kje bi se stvari lotili, kaj je vzrok, kaj posledica. Zvezni interventni zakoni so bili na primer sprejeti z utemeljitvijo, da bodo utrjevali samoupravni sistem. Omejili so svobodno merjavo dela, da bi jo — v nadaljevanju okrepili. Da bi razbremenili gospodarstvo, delavci ne smejo več namenjati sredstev za določene družbene dejavnosti iz svojega osebnega dohodka, temveč naj bi se

sredstva za te dejavnosti zagotavljala iz ostanka dohodka delovne organizacije. Pričakujemo, da tretjina delovnih organizacij takšnega ostanka dohodka ne bo imela, zato bodo potrebe njenih delavcev po družbenih dejavnostih solidarno pokrivali tisti, ki bodo takšen dohodek imeli. Zaradi solidarnosti bo obremenitev teh delovnih organizacij večja. In tako naprej...

Nihče noče javno ugotoviti, da imamo zdravstva, šolstva, kulture in telesne kulture preveč. Vendar interventni ukrepi ponujajo prav to ugotovitev. Toda odkrijejo naj jo uporabniki teh dejavnosti

sami. Ali pa naj jo morebiti odkrijejo izvajalci? Delavci v kulturnih ustanovah in kulturnih društvih naj se posujejo s pepelom in naj samokritično ugotovijo: Kulture je preveč!

Ampak vsak misleč človek se bo vprašal: Preveč glede na kaj? Preveč glede na gospodarstvo, ki je zgledno urejeno, le preveč obremenjeno z izdatki za družbene dejavnosti? Ko pa vemo, da en sam zakon lahko bistveno spremeni pogoje gospodarjenja, praktično prepove obmejno gospodarsko menjavo, zmanjša izvoz, vzame devize tistim, ki jih ustvarjajo, da jih lahko da tistim, ki jih

zgoj pretaplajo v manj vredno valuto. Kje je tu logika in kje je izhod iz tega?

Resnica je, da nam kulturna dejavnost usiha. Mnoge knjižnice ne kupujejo več knjig, zmanjšuje se program v Operi in v Cankarjevem domu, slovenske založbe iz leta v leto tiskajo manj domačih avtorjev, izdajamo manj prevodov iz tujih jezikov, pri tem so zlasti prizadeta strokovna področja: medicina, tehnika, družboslovje. Slovenska kultura v letošnjem letu še ni dobila deviznega dinarja, zapira se pretok kulturnih dobrin, čeprav je v Evropi prav v tem času veliko zanimanje za najnovejše rezultate v naši umetnosti itd.

Recimo, da je to bilo nujno zaradi razbremenitve gospodarstva. Toda zmanjševanje programov v kulturi je nepremišljeno, je brezglavo, to je kot ujma, ki ne gleda, na kaj udari. Oblak se je utrgal in zdaj bo, kar bo. Negativne rezultate bomo ugotavljali kasneje.

Ali naše tegobne občutke vsaj lajša zavest, da smo s tem komu pomagali? Da smo razbremenili gospodarstvo in da temu zdaj gre bolje, da mu vsaj ne gre slabše, kot mu je šlo prej? Žal si tega zadovoljstva ne moremo privoščiti.

Vodilni gospodarstveniki kar po vrsti izjavljajo, da se ubadajo le še z računovodskimi posli. Kako obvladati nered in brezperspektivnost, kako vendarle preživeti, kako uveljaviti pošten odnos do dela, kako življenjski položaj delovnega človeka povezovali z njegovimi delovnimi rezultati, z rezultati, ki se preverjajo na trgu, doma in na tujem, ko pa dejansko živimo v diktaturi slabih gospodarjev, izgubarjev, ko nas iz dneva v dan bolj dušijo vsemogoče »ekonomske« mahinacije, tečajne razlike, stimulacije, podsistemi, solidarnost in sociala brez meja, ko je postalo normalno, da cele družbene skupnosti trošijo več kot so sposobne ustvarjati, ko vse izgube in

vsi dolgovi postajajo skrb vseh drugih, le tistih ne, ki so jih ustvarili.

V takšnem stanju moramo žal ugotoviti, da so nam odpovedale (ali pa celo, da jih nismo nikoli imeli) temeljne predpostavke kulturnega in civilizacijskega življenja, da se to kaže na vseh področjih družbenega življenja.

In kaj hitro si lahko odgovorimo, da s krčenjem kulturnega dinarja, pa tudi v skrajnem primeru, če se zavestno odrečemo prav vsemu kulturnemu delovanju, nismo niti za las prispevali k rešitvi nakopičenih družbenih problemov.

Zato menim, da ne smemo biti omahljivi in se ne pustimo zapeljati tistim, ki na račun kulture želijo reševati druga področja družbenega življenja. Ne moremo se odpovedati svoji kulturni samobitnosti, svoji avtentični človeški podobi, ki združuje stoletne tradicije z zamisljivo o človeka vredni sedanjosti in prihodnosti. Vztrajajmo!

MARJAN GABRIJELČIČ

Slovenska kultura danes in jutri

Zorni kot mojega pogleda na položaj slovenske kulture danes in jutri so pogoji svobodne menjave dela v okviru kulturnih skupnosti. Povod za pisanje je gmotna plat razvoja kulturnih dejavnosti v naši republiki z neposrednimi vsebinskimi nasledki, teža pogledov pa ustreza (ne)pomembnosti uradnika, ki z mnogimi deli usodo (ne)potrebnega birokratskega aparata.

Za boljše razumevanje gmotnega položaja slovenske kulture v letošnjem letu si moramo osvežiti spomin z dogodki v letu 1986. Uradni podatki kažejo, da se je delež za kulturo v družbenem proizvodu v SR Sloveniji povečal od 0,49 odstotka v letu 1985 na 0,63 odstotka v letu 1986. Neverjetni skok je po nekaj letih stalnega sorazmernega zmanjševanja sredstev za kulturo posledica dogovorjene in uresničene slovenske politike, s katero smo želeli urediti in utrditi gmotni položaj družbenih dejavnosti. Sredstva za kulturo so se lani realno povečala za nekaj odstotkov, decembra smo praktično v vseh okoljih uskladili raven osebnih dohodkov zaposlenih v kulturi z ravni osebni dohodkov v gospodarstvu in do konca leta začeli reševati najbolj pereče prostorske probleme na področju družbenih dejavnosti nasploh. Dogovorili smo se, da bomo doseženo raven razvoja kulturnih dejavnosti ohranili in, kar je bilo za mnoge najpomembnejše, da bodo decembrski osebni dohodki osnova za načrtovanje vrednosti kulturnih programov v letu 1987.

Zadovoljstvo je bilo kratko. Pohvale slovenski kulturni politiki so se kaj kmalu sprevrgle v grenko razočaranje. Skupščina SFRJ je sprejela paket zakonov, ki omejujejo skupno porabo enako za vso Jugoslavijo, kulturo pa obravnavajo kot nekaj potratnega in skorajda nepotrebne. Trenutno je za slovensko kulturo najbolj poguben tako imenovani interventni zakon, ki začasno prepoveduje porabo dela družbenih sredstev za družbene dejavnosti. Z njim so se začele blokade ogromnih sredstev kulturnih skupnosti s hudimi posledicami in nepopravljivo škodo. V prvih mesecih so ponekod komaj zmogli zagotoviti sredstva za osebne dohodke zaposlenih, splošnoizobraževalne knjižnice praktično niso odkupovale knjig, dela na področju varovanja na-

ravnje in kulturne dediščine so marsikje zamrli, ljubiteljska kultura je ostala na drobtincah, a še teh ni bilo veliko. Sprejete programe kulturnih skupnosti smo iz bojazni pred pomanjkanjem sredstev za osebne dohodke zaposlenih v kulturi in za minimalne materialne stroške začeli nenačrtno krčiti. Posledice bodo bolj kot mi čutili naslednje generacije.

Učinkovanje interventne zakonodaje s predpisano metodologijo se kaže tudi v razko-

raku med zvezno in republiško resolucijo za leto 1987. Zvezna resolucija in nova zvezna zakonodaja namreč neverjetno usklajeno omejujeta načrtovanje sredstev za skupno porabo kot enega žarišč nestabilnega jugoslovskega gospodarstva. Gre za neposreden poseg v gmotni položaj kulture v Sloveniji, za določanje njene ravni oziroma razvoja, za opredelitev, koliko družbenih sredstev sme biti porabljenih za kulturne dejavnosti. Takšno poseganje v kulturo in

kulturno politiko republik in pokrajin pa hkrati pomeni »urejevanje« temeljnih vprašanj organiziranosti in razvoja kulture kot organske in produktivne sile nacionalne samobitnosti. Jugoslavija je federacija suverenih narodov in narodnosti, ki so se združili zato, da bi lažje ohranili ter razvijali svojo samobitnost in suverenost. Kultura je nujna in nepogrešljiva sestavina narodove suverenosti, zato je ni mogoče urejati šablonsko, enotno od zgoraj ali kakorkoli drugače v imenu federalizma. Tako kot so bila nesprejemljiva skupna programska izobraževalna jedra, tako ni mogoče centralno vodenje kulturnega razvoja republik in pokrajin.

Med temeljnimi načeli jugoslovske ustave je med drugim zapisano, da si narodi v federaciji zagotavljajo nacionalno svobodo v republikah skladno z njihovimi ustavnimi pravicami. V istem dokumentu ni zaslediti, da bi federacija lahko z zakonodajo ali resolucijami posegala v kulturo vsake od republik in pokrajin. Nasprotno, naša republiška ustava pravi, da Slovenci sami odločamo o temeljnih vprašanjih organiziranosti in razvoja kulture. Sicer je res, da zvezna ustava dopušča zakone, ki

bi preprečili ali odpravili večje motnje v gospodarstvu. Delež kulture v družbenem proizvodu pa je (žal) tako neznaten, da ne more niti povzročiti niti preprečiti motenj v gospodarstvu. V zvezni ukrepih torej ne gre samo za protiuustavna poseganja v suverenost naroda in njegove kulture, pač pa tudi za navidezno reševanje slabega gospodarskega položaja na povsem nepravem in glede na vrsto velikosti nepomembnem segmentu družbene in ekonomskega razvoja Jugoslavije. Učinki navedenih ukrepov so z ekonomskega vidika neznatni, povzročajo pa veliko moralno in politično škodo.

Celotna problematika ima še dva ocvirka. Prvi je tekoča valorizacija sestavin cene programov. V Sloveniji naj bi veljal dogovor, da se bodo osebni dohodki v kulturi povečevali skladno z rasto osebnih dohodkov v gospodarstvu, materialni stroški pa skladno z uradno ugotovljeno inflacijo. Dosedanja navodila pristojnih republiških organov so v velikem neskladju z dejanskimi gibanji v gospodarstvu in že pošteno načenjajo osnovno substanco slovenske kulture. Npr. kljub uradno ugotovljeni

inflaciji v prvem četrtletju letošnjega leta smemo v družbenih dejavnostih povečevati vrednost materialnih stroškov v cenah programov šele od 1. aprila dalje. To ni samo v nasprotju z zdravim razumom, ampak povzroča nosilec programov hude težave. V skupnostih jim pomagamo z vnaprejšnjim nakazovanjem sredstev. Toda kaj se bo zgodilo, ko jim bomo septembra ali oktobra izplačali vsa odobrena sredstva?

Drugi ocvirek je devizna nelikvidnost. Mednarodni programi se hitro krčijo. Uresničujemo se največ tisti, ki jih je mogoče plačati z dinarskimi sredstvi. Načrtovanja mednarodnih programov praktično ni več, saj se tuji partnerji želijo dogovarjati za več let v naprej, mi pa nimamo nikakršnih zagotovil za pravočasno poravnava deviznih obveznosti.

Kakorkoli že, problematika je zapletena, razvoj kulturnih dejavnosti v Sloveniji negotov. Zato naj sklenem kratek sprehod skozi bodičevje zveznih ukrepov s parafrazo pregovora: ni sramota sprejeti suverenosti narodov in narodnosti nasproter, predpis, sramota je v takšnih dejanjih vztrajati.

ANDREJ PAVLOVEC

Kultura je kot pes na cesti

Povabili ste me, naj sodelujem v tako imenovanih Odprtih straneh o kulturi. O kulturi? Kaj je že to, oprostite, saj jaz delam v muzeju in o kulturi sploh ne vem ničesar. Včasih so bili muzeji in galerijska dejavnost, se pravi prikazovanje naše kulturne preteklosti in današnjega likovnega dogajanja, deležni neke pozornosti. Danes je to breme splošne porabe in vsak delavec iz proizvodnje me v bifeju gleda po strani, češ da mu odžiram nje-gov tako težko prisluženi dohodek. Zato, ker sem v službi v muzeju, ker sem plačan iz njegovega in njemu odtrganega dinarja za kulturo, ker mu za njegov dinar ponujam nekakšne razstave ali ga vabim, naj si ogleda nekakšne starine v muzejskih zbirkah. In vedno znova se spreva ob vprašanju kulture, kaj to je in kaj le ni kultura. On bi se je z veseljem rešil, jaz bi jo rad ohranil. Iva

koncu pogovora mi pravi, da sem kar v redu človek, skupaj si nazdraviva in pozabiva na kulturo, ki je tako težka, nedosegljiva, ki je tako daleč iz naj-ninega obzorja, priklenjenega na šank naše vsakdanjosti.

Potem mu povem tisto šalo, ki je bila pred leti objavljena v Pavlihi in je govorila o kulturi, ki je kot pes na cesti in cesti, ki je kot pes na cesti in da je cesta zaprta in ko oba skupaj to razumeva, se grenko zasmeje on in še grenkeje se zasmejem še jaz, ki sem tisti, ki jaha na tem psu na tej zaprti cesti. Medtem ko svetopisemska zgodba pripoveduje o sedmih suhih kravah kot prisposobi o sedemletnem pomanjkanju in o sedmih debelih kravah, ki naj bi suhim sledile kot slutnja izboljšanja, se je naših sedem suhih krav razmnožilo s

faktorjem inflacije in lepih debelih kravic ni in ni, ne morejo in ne morejo se povzpeti na naše kulturno nebo.

Pravijo, vi, kulturniki, lepo planirajte in plan se vam bo uresničil. Toda kako naj načrtujem, ko se mi že ob programu razstav vse podre, še pred tistim odločujočim aktom sprejemanja finančnega načrta v kulturni skupnosti in nimam niti toliko možnosti, kot jo je imel borec v partizanih, ki si je lahko za zadnji boj prihranil zadnji naboj zase, da bi ne padel sovražniku živ v roke. Toda kulturniki kar naprej ostajamo živi in na milost in nemilost prepuščeni nekim planerskim veličinam, ki nam krojijo usodo, ki nam velevajo, z manj denarja moraš ustvariti več kulture, da se bojo čudili posebej še izven naših meja, kaj in koliko zmoremo. Ampak koliko časa še?

EDO TORKAR

Poklic: samostojni kulturni delavec

Sem ta in ta. Star 35 let. Oženjen (zaenkrat še brez blagoslova cerkve in države), oče enega, še majhnega otroka. Z družino in psom živim v dvo-sobnem solidarnostnem stanovanju na Jesenicah. Kadar me ponoči na cesti legitimirajo miličniki in vprašajo, kje delam, se zmedem in začnem jecljati. Človek mojih let bi bil vsaj na zunaj rad čimbolj neopazen, navaden, normalen, vendar... sem samostojni kulturni delavec. Čuden naziv, čuden poklic, težko mi gre z jezika, sploh pa pred varuhi reda in oblasti.

Ljudje me sprašujejo, koliko zaslužim in če se mi splača. Seveda se mi splača, odgovarjam. Pri mojih letih in pri mojem zdravju pa ja ne bom v breme ženi in socialni. (Zamolčim, da plačujem subvencionirano stanarino in da dobi-

vam za otroka otroški dodatek). Z ženo si vse stroške pravično deliva: ona prispeva denar za hrano, jaz pa za stanovanje in elektriko, kdaj pa kdaj plačam tudi kakšno rundo v gostilni. (Če nimam, si izposodim in potem vrnem, kadar pač vrnem). Stanovanje smo si opremili z rabljenim pohištvom, otroške oblekice, čevljičke in igračke pa dobivamo od sorodnikov in prijateljev.

Ne pritožujem se čez svoj poklic. Sam sem si ga izbral. Vesel sem, da sem samostojen, da sem kulturni, da sem delavec. In da mi, tudi če sem delavec, ni treba hoditi v službo. Da sem vsaj sam svoj hlapec, če že ne morem biti sam svoj gospod.

Moje delo je pisanje. Pišem članke, zgodbe, knjige. Vsako

leto napišem knjigo. V začetku sem jih objavljala pri založbah, zadnja leta sam, na svoje stroške. Zdej mi gre bolje kot prej, saj svoje knjige tudi sam prodajam in mi dobička ni treba z nikomer deliti. Kolikšen pa je dobiček, pa raje ne povem, da se ne bom izpostavljala posmehu avtoprevoznikov, gostilničarjev in obrtnikov. Ker pa sem skromen človek, imam tudi z majhnimi zaslužki veliko veselja. Nobenih iluzij si ne delam o sebi, prekleto se zavedam, da sem vreden samo toliko, za koliko se prodam, niti dinarja več. Samo tisti, ki niso nikdar prodajali svojih umetnij, si lahko domišljajo, da bodo nategnili meter in vago. Delo, trud, lepota, sanje, umetnost — ničev listrc, če ni zlatih uteži v nasprotni skledici!

Tukaj sem, vaš sem, kupite me!

IZBRALI SO ZA VAS

V MERKURJEVI prodajalni BARVE - LAKI v Radovljici, Gorenjska 2, so dobro založeni in imajo veliko izbiro barv in lakov za les, kovino in avtomobile, razna čistilna in pralna sredstva. Imajo tudi pestro izbiro sredstev za beljenje.

KVALITETNO — UGODNO

spalnice, sedežne garniture, vzmetnice jogi, jogi postelje program FORMA

NA KREDIT BREZ POLOGA
12 mesecev

MEBLO

v veleblagovnici KOKRA Globus Kranj, prodajalna Slon Žiri, Dekor Metlika in Kokra Radlje.

Iskra

ISKRA KIBERNETIKA
Industrija merilno-regulacijske in stikalne tehnike
KRANJ, n.s.o.

ISKRA KIBERNETIKA KRANJ je tako po številu zaposlenih (5200 delavcev) kot po izvozu na konvertibilna tržišča (21,4 milijona \$) na prvem mestu med delovnimi organizacijami SOZD ISKRA. Imamo dolgoletno tradicijo, bogate delovne izkušnje in mednarodno priznane reference na področju merilno-regulacijske in stikalne tehnike. Čeprav večina naših proizvodnih izdelkov temelji na lastnem znanju, jih želimo še v večji meri oplemeniti z znanjem v obliki kompleksnejših sistemov. Zavedamo se, da bo ta naloga brez pridobitve novih strokovnjakov težje uresničljiva, zato TOZD INŽENIRING vabi k sodelovanju nove dinamične, inventivne in na timsko delo pripravljene

diplomirane inženirje in inženirje elektrotehnike, računalništva in strojništva ter diplomirane ekonomiste, ki so pripravljene svoje strokovne ambicije uresničevati na področju razvoja, projektiranja, realizacije in trženja naslednjih sistemov:

avtomatizacija in robotizacija
energetika
agroživilstvo
ekologija
izobraževanje

ali ki so se pripravljene vključiti v razvoj računalniško podprtih informacijskih sistemov kot: projektanti informacijskih sistemov, sistemski inženirji za operacijski sistem in komunikacije, organizatorji in projektanti podatkovnih baz, aplikativni programerji.

za vsa navedena dela so zaželele delovne izkušnje, kandidatom brez delovnih izkušenj pa nudimo možnost opravljanja pripravništva pod ustreznim strokovnim vodstvom. Absolventom vseh navedenih smeri smo pripravljene omogočiti tudi izdelavo diplomskih nalog v delovni organizaciji.

Novim sodelavcem nudimo:

zanimivo strokovno in ustvarjalno delo, strokovno in znanstveno izpopolnjevanje ter možnosti sodelovanja z domačimi in tujimi znanstvenimi ustanovami in proizvodnimi delovnimi organizacijami, osebni dohodek glede na delovne uspehe, pomoč pri reševanju stanovanjskih vprašanj.

Podrobnejše informacije o delu in delovnih pogojih lahko kandidati dobijo osebno ali po telefonu (064) 22-221, int. 35-49 ali 34-34, v kadrovski službi, kjer se bomo pogovorili o vaših in naših ciljnih pričakovanjih. Vaše pisne prijave s kratkim opisom dosedanjih delovnih izkušenj pričakujemo v kadrovske službi Iskre Kibernetike, Savska loka 4, 64000 Kranj.

ZCP CESTNO PODEJETJE KRANJ

obvešča, da bo cesta R-322 na odseku

TENETIŠE - GORIČE zaprta za ves promet od 15.7.1987 do 30.9.1987 zaradi obnove vozišča.

Obvoz za avtobuse in osebna vozila je določen na relaciji TENETIŠE - TRSTENIK - GORIČE in obratno, obvoz za tovorna vozila pa na relaciji KOKRICA - NAKLO - KRIŽE - GORIČE in obratno.

Udeležence v prometu opozarjamo, da se ravna po cestno prometni signalizaciji in z razumevanjem upoštevajo, da navedena dela TOZD Gradnje Cestno podjetje Kranj iz tehničnih in varnostnih razlogov ne more izvajati med prometom.

KOGP - TOZD OPEKARNE
KRANJ, Stražišče, Pševska 18
GRADITELJI!

Nudimo vam najugodnejši nakup opečnih in betonskih izdelkov ter ostali gradbeni material za gradnjo do III. faze.

Trgovina posluje tudi vsako soboto od 7. do 12. ure.

Informacije in prodaja v Stražišču, Pševska 18, telefon: 21-140, 21-195.

SE PRIPOROČAMO!

REPUBLIŠKI SEKRETARIAT ZA
LJUDSKO OBRAMBO LJUBLJANA

Župančičeva 3, Ljubljana

Razpisna komisija Republiškega sekretariata za ljudsko obrambo, Ljubljana, Župančičeva 3, objavlja prosta dela in naloge v Republiškem centru za obrambno usposabljanje v Poljeh pri Begunjah na Gorenjskem.

1. VODJE SEMINARJA ZA ZVEZE

Pogoji:

- visoka strokovna izobrazba za dipl. inženirja elektrotehnike (lahko tudi za dipl. obramboslovca ali vojaška akademija - zveze)
- 5 let delovnih izkušenj

2. SNAŽILKE - ZA DOLOČEN ČAS

Pogoj:

- uspešno končana osnovna šola

Za objavljena dela in naloge pod točko 1 bomo sklenili delovno razmerje za nedoločen čas s polnom delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom, za dela in naloge pod točko 2 pa delovno razmerje za določen čas s polnim delovnim časom in enomesečnim poskusnim delom.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev oglasa ter življenjepis pošljite v osmih dneh po objavi oglasa na naslov: Republiški sekretariat za ljudsko obrambo, Župančičeva 3, Ljubljana.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ OBČINE TRŽIČ

Komisija za oddajo stavbnih zemljišč

JAVNI RAZPIS

Po sklepu št. 17.6.1987 komisija za oddajo stavbnih zemljišč oddaja naslednja nezazidana stavbna zemljišča:

PARC. ŠT. 37/2, TRAVNIK, 5. RAZREDA V IZMERI 339 M², VI. ŠT. 352

PARC. ŠT. 37/4, TRAVNIK 5. RAZREDA V IZMERI 105 M², VI. ŠT. 352

PARC. ŠT. 1000/4, POT V IZMERI 78 M², SEZNAM I.

PARC. ŠT. 38/2, TRAVNIK 5. RAZREDA V IZMERI 200 M², VI. ŠT. 57

ve k.o. Podljubelj.

Cena zemljišč je 3.262 din/m², skupaj za 725 m² 2.364.950 din.

Kupnina se poravnava ob podpisu pogodbe. Na navedenih zemljiščih, ki predstavljajo vsa skupaj funkcionalno zemljišče za en objekt, je dovoljena gradnja objekta z občestno ponudbo. Območje se ureja z odlokom o PUP v občini Tržič za območja izven uređenih območij naselij (Uradni vestnik Gorenjske, št. 12/86, 15/86 in 18/86).

Zemljišče je zazidljivo, opremljeno s komunalnimi objekti in napravami individualne rabe in minimalno opremljeno s komunalnimi objekti in napravami skupne rabe. Rok za pričetek gradnje je september 1987, rok za dokončanje pa 1.6.1989.

Ponudniki morajo predložiti svoje ponudbe skupaj s programom in idejno zasnovo objekta v pisni obliki v 15 dneh od objave razpisa na naslov: Sklad stavbnih zemljišč občine Tržič, Trž s. svobode 18, 64290 Tržič.

Ponudbi mora biti priloženo tudi dokazilo o izpolnjevanju pogojev za opravljanje dejavnosti.

Pri izbiri najugodnejšega ponudnika bomo upoštevali najboljši program, najboljša zasnova objekta in kriteriji po odloku o ceni in povečani vrednosti ter o oddajanju stavbnih zemljišč (Uradni vestnik Gorenjske, št. 12/86).

Rok za sklenitev pogodbe je 15 dni po izbiri najugodnejšega ponudnika.

PRIDITE PRAVOČASNO
10 % POPUSTA

še v mesecu juliju za

STAVBNO POHIŠTVO

(okna, vrata, polkna, rolete, obloge...)

Organiziramo brezplačno

strokovno svetovanje
transport
montažo in
servis

Obiščite nas v

POSLOVALNICI ŠKOFJA LOKA

Kidričeva 58

tel. 064/61-361

delovni čas

od 7. do 15. ure

ob sobotah

od 7. do 12. ure

JELOVICA

(064) 61 361, 61 185

OSNOVNA ŠOLA
BRATSTVO IN ENOTNOST
KRANJ

objavlja dela in naloge za nedoločen čas

HIŠNIKA - VZDRŽEVALCA

Pogoji: KV delavec oz. izobrazba IV. stopnje elektro ali lesne smeri

SNAŽILKE

Pogoj: končana osnovna šola

Začetek dela 24.8.1987. Poskusno delo traja 3 mesece. Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi.

TRANSJUG RIJEKA
INTERNATIONALE SPEDITION RIJEKA
TOZD LJUBLJANA

Titova cesta 36/10

razpisuje dela in naloge

TERENSKEGA DISPONETA

v poslovalnici Kranj

Pogoja: poklicna ali srednja šola in vozniški izpit

Prijave pošljite na naslov: TRANSJUG KRANJ, 64000 Kranj, Stara cesta 25.

ELEKTRO GORENJSKA
Delovna skupnost skupnih služb
KRANJ

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge: v službi RPI:

VODENJE STROJNEGA NADZORA IZGRADENJ MALIH HE

Pogoji: diplomirani strojni inženir, 4 leta delovnih izkušenj, zaželen strokovni izpit po zakonu o graditvi objektov.

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: Elektro Gorenjska, Delovna skupnost skupnih služb Kranj, Cesta JLA 6/III v 8 dneh po objavi.

Kam v vročem poletnem dnevu?

Češnje zore

Morda malokdo ve, da je prvotna domovina češenj Mala Azija. Rimski bogataš in sladokusec Lukul, ki se je bolj proslavil z bogatimi pojedinami kot z zmagami v Mali Aziji, je od tam pred 2000 leti prinesel v Rim prvo češnjo in jo zasadil. K nam je verjetno češnja prišla okrog leta 1000. Divja raste po gozdnih mejah in jasad in večkrat jo presajajo na vrtove in precepajo nanjo zlahkne sorte. Češnja se je tako priljubila, da poznamo že mnogo sort zlahknih češenj. Pri nas so najbolj znane briške in vipavske, od katerih nekatere dozore že aprila.

črevesju, ki potiskajo prepono navzgor proti srcu. Zaradi majhne količine maščob in hranilnih snovi so češnje zelo priporočljive za diete. Sladkorim bolnikom dajemo češnje v zmernih količinah, ker je večina sladkorja tako imenovana levuloza, to je oblika sladkorja, ki sladkorim bolnikom ne škoduje.

Uporaba češenj v ljudskem zdravilstvu.

Iz plodov se pridobiva tako imenovani češnjev cvet. Le-ta dene želodcu zelo dobro, greje ga in v hipu odpravi vse želodčne težave, ki nastajajo zavoljo pitja mrzlih pijač (poleti!). Češnjev cvet deluje pozitivno pri napadih slabosti. Če ga vtiramo v kožo, krepki preu-trujene ude.

Svež ali s steriliziranjem konserviran brezalkoholni češnjev sok krepi srce. Iz posušnih češnjevih pecljev dobimo zelo dober prsni čaj za izkašljevanje. Tudi pri bledici je dobro piti čaj iz češnjevih pecljev.

Smolo, ki se izloča iz poškodovanega lubja, raztopimo v vinu in pijemo proti starem kroničnem kašlju. Če pa stopimo smolo v vinskem kislu namesto v vinu in s to tekočino mažemo srbeča mesta na telesu, bo srbečica kmalu izginila. Če jo vtiramo v lasišče, odpravimo prhljaj.

Če stremo jedra češnjevih koščic v prašek in ga jemljemo z vinom, s tem odpravimo pe-sek in kamne.

Če stremo jedra češnjevih koščic v prašek in ga jemljemo z vinom, s tem odpravimo pe-sek in kamne.

Češnjev zvitek s smetano

Potrebujemo vlečeno testo, maščobo za pekač, sladkor za potresanje. Nadev: 10 dag surovega masla, 1 dl smetane, 3 rumenjaki, 12 dag sladkorja, 1 1/2 kg češenj, 3 kg surovega masla za pokapanje.

Testo razvlečemo. Dve tretjini namažemo s smetanovim nadevom, potresemo s češnjami, pokapamo prazno tretjino testa z raztopljenim surovim maslom, zvijemo in zvitek tudi po vrhu namažemo z maščobo. Pečemo ga pol do tričetrt ure.

Nadev: Surovo maslo, rumenjake in sladkor penasto umešamo, nazadnje dodamo smetano in trd sneg iz beljakov. Namesto surovega masla zamemo lahko tudi margarino.

AIDS – Kuga XXI. stoletja

Kranj — Kljub temu, da AIDS vedno bolj prodira v javnost tako z laične kot strokovne perspektive, pa je za precej ljudi to še vedno le beseda, prebrana v časopisu ali kje drugje, sama bolezen pa nekje daleč — v Ameriki ali Afriki, kjer imajo ljudje drugačen način življenja kakor pri nas. Vedno več bolnikov in tudi žrtev AIDS-a po vsem svetu — tudi v Jugoslaviji — pa dokazuje, da se bolezen ne ustavlja na geografskih mejah in ne

na tistih, ki bi jih postavil človek. Glede na to, AIDS ni samo problem zdravnikov, temveč problem celotnega človeštva in vsakega posameznika posebej. Javno prosvetljavanje ljudi in pravilno obveščanje o vsem, kar je v zvezi s to boleznijo, je zato najboljša preventiva v boju z njenim napredovanjem.

Mnenja ljudi o tej bolezni, zaščiti pred njo in pravilnem odnosu okolja do morebitnega bolnika v svoji sredini, so različna:

Petra Govc, študentka:

»Aids je bolezen, ki nas vse bolj ogroža, zato si ne smemo več zatiskati oči, kakor da se to nas ne tika. Treba je vložiti vse razpoložljive moči za najučinkovitejšo zaščito, kajti po toči zvoniti je prepoznano. Po mojem mnenju je trenutno najučinkovitejša zaščita kondom in fant, ki mu zaupam. Okolje bi bolnika podzavestno sprejelo s strahom, vendar se je z vsemi silami treba truditi za čim bolj human, človeški odnos do njega, kar je edina pomoč, ki mu jo lahko nudijo najbližji.«

Draga Falle, upokojenka:

»To je hujša bolezen kot rak. Potrebna je predvsem dobra preventiva, kar velja posebej za mladino, ki mora bolj paziti na medsebojne stike. Trenutno je najboljša, čeprav ne stoodstotna zaščita, kondom. Če bi kdo od mojih znancev ali članov družine dobil virus AIDS-a, bi ga upoštevala kot sebi enakega.«

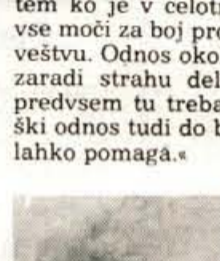
Slavko Rot, upokojenec:

AIDS je huda, neozdravljiva sodobna bolezen, ki pa se je osebnostno ne bojim toliko kot raka, za katerega je povzročitelj znan, medtem ko za AIDS ni. Mislim, da bi se ljudje morali bolj paziti ne glede na seksualno revolucijo, prav tako

Marko Koblar, zaposlen v Tekstilindusu:

»To je huda, neozdravljiva bolezen, ki je glede na svoj značaj v našem prostoru še vedno obravnavana preveč obrobno. Prizadene lahko vsakogar, najboljša preventiva v spolnem odnosu je trenutno kondom, medtem ko je v celotni družbi treba aktivirati vse moči za boj proti smrtonosni groznji človeštvu. Odnos okolja do nosilca virusa bi se zaradi strahu delno spremenil, čeprav je predvsem tu treba ljudi osvoboditi od človeški odnos tudi do bolnika, ker mu to najbolj lahko pomaga.«

Toni Humar, študent:

AIDS je huda bolezen in neozdravljiva. Konec je brezskrbnih flirtov z »švabicami« na morju, toda kljub temu grem na morje. Najboljša zaščita je po mojem mnenju pošteno in zvesto dekle, ob morebitnem skoku čez plot pa kondom. Zaradi strahu bi se odnos do možnega nosilca virusa z strani njegovega okolja verjetno spremenil.«

Mare Ogris
Foto: G. Šinik

GORENJKE! GORENJCI!
GORENJSKI GLAS

Z VAMI NA DOPIJSTU

Letos vas bo Gorenjski glas spremljal tudi na dopust. Po vsej slovenski obali, v Istri, na Cresu, Lošinju, Rabu in še marsikje drugje vas bo dvakrat na teden čakal pri prodajalcih časopisov v počitniških naseljih in kampih.

Če ga kje ne boste mogli dobiti, nam sporočite in povejte, kam naj ga pošljemo.

Gorenjke! Gorenjci!
Sodelujte z nami in Gorenjski glas vas bo tudi na dopustu seznanjal z dogodki na Gorenjskem in vam vsak teden prinesel vsaj urico ali dve zanimivega branja.

ŽELIMO VAM PRIJETNE POČITNICE!

Razstava v Iskri Telematiki — Akademski kipar Jože Eržen iz Kranja se zadnja leta vse bolj posveča slikarstvu. Slike iz zadnjega obdobja te dni razstavlja v avli Iskri Telematike na Laborah. — Foto: Gorazd Šinik

Pijača, ki se je nikoli ne naveličša, je voda; sadež, ki se ga nikoli ne naveličša, je otrok.

Indijski pregovor

Pripravljajo zbornik

Radovljica, 5. julija — Svet za ohranjanje tradicij NOB in spomeniško varstvo pri občinski konferenci SZDL v Radovljici je prepoznal akcijo zbiranja dokumentarnega gradiva za zbornik o spomenikih in spominskih obeležjih NOB v radovljiški občini. Svet predlaga imenovanje uredniškega odbora zbornika, ki ga mora potrditi predsedstvo občinske konference SZDL.

JR

Pri Napatnikovih okopavano peso, v odmoru pa so si privoščili češnje. Štefka in Damjan sta češnje nabirala, Romana, Stanka, Petra in Barbka pa so jih veselo hrustale

Ihančev Štefan iz Luž se je pripravil za škropljenje krompirja, paradižnika in fižola

Kmetom nikoli ne manjka dela

Košnja, okopavanje, škropljenje

Igor Kavčič
foto: Gorazd Šinik

Kranj — Pravo nasprotje hladnega in deževnega junija so prvi julijski dnevi, ko sonce neustojljivo pripeka na naše malo mesto in okoliške vasi. Kljub veliki vročini, ki marsikoga sili, da se skrije v najhladnejši kotiček v stanovanju ali pa v naravo, pa je na njivah in travnikih videti kar precej ljudi. Kmetje si nikakor ne morejo privoščiti počitka, saj je ravno poletje tisti letni čas, ko je potrebno skrbeti, da bodo njihove poljščine »pridno in nemoteno« rastle, prav tako pa skrbijo za čim boljše prehrano »hlevskih prebivalcev«, da bodo kolone karseda obilne.

Medtem ko je v višjih predelih, kjer so kmetje usmerjeni največ v živinorejo, v polnem razmahu košnja, pa je v nižini poleg lete najvažnejše opravilo še okopavanje (pesa, krompir...), nekateri pa še škropljenje poljščine proti škodljivcem. O morju ne razmišljajo preveč, saj niti nimajo prostega časa, pa tudi denarja je bolj malo. Torej eni delovno, na polju, drugi pa počitniško, na morju!

Tako vse je na vozu, gremo domov